

روسیه می‌تواند استفاده غرب از گنجه را در تجارت انرژی محدود نماید

امروز هر راهبردی که قدرت روسیه، ایران و گسترش اقتصادی چین را مورد توجه قرار دهد باید اهمیت ژئوپلیتیک گنجه هر چند کوچک را نیز در نظر داشته باشد.

آران نیوز: نشریه فارن پالیسی در گزارشی نوشت؛ تنها راه انتقال انرژی آسیا به اروپا بدون عبور از روسیه و ایران، گنجه آذربایجان است. اما از آنجا که روس ها نفوذ قابل توجهی بر ارمنستان؛ رقیب جمهوری آذربایجان دارند، خطوط انتقال این منطقه در معرض خطر قرار دارد.

لوک کافیز مدیران بنیاد هریتج و افغان نیفتی مدیر مرکز سیاست های کاسپین در واشنگتن در گزارشی با عنوان چرا غرب به آذربایجان نیاز دارد؟ اشاره کردند: تنها یک راه برای انتقال نفت و گاز آسیا به اروپا بدون عبور از روسیه و ایران وجود دارد و آن گنجه آذربایجان است. به عبارت دیگر سه راه برای انتقال انرژی از آسیا به اروپا وجود دارد؛ ایران، روسیه و جمهوری آذربایجان. اما با توجه به روابط غرب با مسکو و تهران، تنها راه برای تجارت هنگفت انرژی از آسیا به اروپا، از کشور کوچک حاشیه دریای خزر، جمهوری آذربایجان می گذرد.

حال اگر یک پنجم قلمرو جمهوری آذربایجان که توسط ارمنستان اشغال شده را هم فاکتور بگیریم، یک نوار باریک به عرض ۶۰ مایل برای این تجارت باقی می ماند که این باریکه در گنجه دومین شهر بزرگ آذربایجان قرار گرفته است. اما از آنجا که روس ها نفوذ قابل توجهی بر ارمنستان، رقیب آذربایجان دارند، تجارت این منطقه نیز در معرض خطر قرار دارد. اروپا ۴۰ درصد از نیاز گاز طبیعی خود را از طریق روسیه تامین می کند که این میزان یعنی ۲۰۰ میلیارد متر مکعب گاز طبیعی. از طرفی روسیه در کارنامه تاریخی خود سابقه استفاده از انرژی را به عنوان اهرم فشار علیه کشورها را دارد.

اما فقط خطوط نفت و گاز نیست که اروپا را به قلب آسیا متصل می کند. کابل های فیبر نوری که غرب اروپا را به کشورهای حاشیه خزر پیوند می دهند نیز از طریق گنجه عبور می کنند. از سوی دیگر کارزار در حال انجام افغانستان با همکاری ناتو و آمریکا نیز بر اهمیت گنجه می افزاید چرا که در جریان این کارزار بیش از یک سوم نیروهای آمریکایی، سوخت، غذا و لباس شان از این طریق تامین می شد.

همه اینها بدان معنی است روسیه هر کاری می تواند انجام دهد تا استفاده غرب از گنجه را دشوار کند. با توجه به اینکه بیشتر خط لوله های نفت و گاز اصلی که از طریق گنجه به اروپا می رسد، در نزدیکی منطقه قره باغ اشغالی قرار دارد، مسکو می داند هر گونه افزایش خشونت در این منطقه حیات این خطوط لوله را تهدید می کند. لذا با توجه به نفوذ روسیه بر ارمنستان، تحریک برای آغاز درگیری های دوباره کار چندان دشواری برای مسکو نیست.

در این میان غرب هم اهرم فشار چندان قدرتمندی برای فشار بر مسکو در دست ندارد و حتی با وجود اینکه ماه گذشته شاهد ناآرامی های فراوانی در ارمنستان بودیم، روی کار آمدن نخست وزیر جدید هم نتوانست از نفوذ کرملین بر ارمنستان بکاهد.

اگر نگاهی به تاریخ طولانی گنجه بیاندازیم، تجارت و بازرگانی در این شهر، به زمان داد و ستد در جاده ابریشم باز می گردد. بنابراین امروز هر راهبردی که قدرت روسیه، ایران و گسترش اقتصادی چین را مورد توجه قرار دهد باید اهمیت ژئوپلیتیک گنجه هر چند کوچک را نیز در نظر داشته باشد.